

ZARYS PODZIAŁU TERYTORYALNO-FUNKCJONALNEGO PŁOCKA W III RZECZPOSPOLITEJ

Abstrakt

Terytorialno-funkcjonalny podział Płocka w III Rzeczypospolitej Polskiej sprowadza się głównie do utworzonych wcześniej struktur organizacyjno-terenowych. Po 1989 r. w mieście funkcjonuje: siedemnaście parafii rzymsko-katolickich, szesnaście obrębów geodezyjnych, kilkanaście obszarów zarządzanych głównie przez spółdzielnie mieszkaniowe i miejskie towarzystwa budownictwa społecznego, dwadzieścia jeden osiedli miejskich oraz cztery okręgi wyborcze.

Słowa kluczowe: parafie rzymsko-katolickie, obręby geodezyjne, spółdzielnie mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego, osiedla miejskie

Wprowadzenie

Płock znajduje się w centralnej Polsce, w północno-zachodniej części Mazowsza, nazywanego Mazowszem Płockim. Geograficznie miasto położone jest na Nizinie Środkowo-Mazowieckiej, na pograniczu Kotliny Płockiej i Pojezierza Dobrzyńskiego, usytuowane nad środkową Wisłą – w otulinie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego w sąsiedztwie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego.

W wyniku przemian politycznych, społecznych i gospodarczych, jakie nastąpiły w Polsce w 1989 r., Płock znalazł się w nowej, dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. W ramach reformy administracyjnej kraju, wprowadzonej ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹ oraz ustawą z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej², utworzono dwa stopnie administracji terenowej: rządowy i samorządowy. O ile województwo jest jednostką zasadniczego podziału terytorialnego dla wykonywania zadań administracji rządowej, to gmina stanowi podstawową jednostkę samorządu terytorialnego. Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym (Ustawa z 5 VI 1998 r.)³. Od początku 1999 r. obowiązuje trójstopniowy podział administracyjny kraju na województwa, powiaty i gminy (Ustawa z 24 VII 1998 r.)⁴.

W latach 1989–1998 Płock był miastem wojewódzkim, natomiast od 1999 r. funkcjonuje w województwie mazowieckim jako miasto na prawach powiatu, jest również siedzibą ziemskiego powiatu płockiego. W 1997 r. lewobrzeżny Płock zwiększył swój obszar w wyniku przejęcia wsi: Góry, Ciechomice, Longinus, Tokary-Rąbież i Budy Dolne⁵. Od 2016 r. stanowi główną część Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka (OFMP)⁶, obejmującego powiaty gostyniński, płocki i sierpecki, z partnerstwem gmin: Stara Biała, Nowy Duninów, Łąck i Gąbin. Miasto aktualnie sąsiaduje z gminą wiejsko-miejską w Gąbinie oraz gminami wiejskimi w Słupnie, Łącku, Nowym Duninowie, Starej Białej i Radzanowie. W związku z podziałem statystycznym obowiązującym w województwie mazowieckim na 5 podregionów (do końca 2014 r.), Płock włączony był do podregionu ciechanowsko-płockiego⁷, natomiast od 2015 r. funkcjonuje podział na 8 podregionów a miasto statystycznie należy do podregionu płockiego.

Analiza podziału terytorialno-funkcjonalnego w Płocku w okresie III RP wykazuje, że jego forma i struktura są kontynuacją procesów zapoczątkowanych na początku poprzedniego tysiąclecia⁸. Obecnie Płock dzieli się na trzy główne części:

⁵ Obecne granice Płocka zostały ustalone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1996 r. (Dz. U. 1996, nr 155, poz. 761).

⁶ *Plan inwestycyjny dla Subregionu Płockiego objętego OSI problemowym – Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka*, Płock 2016, mapa, s. 8.

⁷ W ramach dostosowania prawa krajowego do prawa Unii Europejskiej Rada Ministrów RP wydała w dniu 13 lipca 2000 r. Rozporządzenie wprowadzające Nomenklaturę Jednostek Terytorialnych dla Celów Statystycznych (NTS).

⁸ E. Serafimowicz, *Zarys podziału terytorialno-funkcjonalnego Płocka do roku 1989*, „Notatki Płockie” 2018, nr 3/256, s. 42–56.

¹ Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późn. zm.

² Dz. U. 1990, nr 21, poz. 123.

³ Ustawa z 5 kwietnia 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.). Powiat jest jednostką samorządu terytorialnego II stopnia.

⁴ Ustawa z 24 VII 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. 1998, nr 96, poz. 603 z późn. zm.).

miasto prawobrzeżne, miasto lewobrzeżne i płocka część Wisły z terenem zalewowym (w granicach administracyjnych miasta). Miasto można też podzielić na obszar zamieszkały (osiedla) oraz obszar niezamieszkały (wielkoprzemysłowy teren PKN Orlen i rzeka Wisła z terenem zalewowym). Aktualnie w obszarze Płocka występują następujące struktury podziałowe (organizacyjno-terenowe): parafie rzymsko-katolickie, obręby geodezyjne (jednostki powierzchniowe miasta wyodrębnione dla celów ewidencji gruntów i budynków – kataster nieruchomości), obszary zarządzane przez spółdzielnie mieszkaniowe, miejskie towarzystwa budownictwa społecznego (TBS), deweloperów i wspólnoty mieszkaniowe, osiedla miejskie. Ponadto miasto dzieli się na okręgi wyborcze.

W omawianym temacie zgodnie z analizą Konrada Podawcy (SGGW Warszawa) można wyróżnić podział na typy przestrzeni miejskiej w powiązaniu z głównymi użytkownikami: „sąsiedzka (mieszkańcy), produkcyjno-gospodarcza (podmioty gospodarcze, klienci), przyrodnicza (mieszkańcy i turyści), publiczna (mieszkańcy i goście), administracyjna (mieszkańcy jednostki administracyjnej). W związku z liczną grupą uczestników kształtowania przestrzeni (osoby prywatne, organizacje i instytucje, organy zarządzające i administracyjne, władze, specjaliści z różnych dyscyplin) powstają obszary potencjalnych konfliktowych relacji społecznych w kontekście możliwości i korzystania z przestrzeni”⁹.

Parafie i kościoły rzymsko-katolickie w III RP

Od 1075 r. Płock jest siedzibą biskupstwa. Obecnie w mieście funkcjonuje kuria diecezji płockiej (z biskupem na czele). Kościół rzymsko-katolicki realizuje swoje posługi dla wiernych poprzez parafie zawiadywane przez proboszczów i podległych im wikariuszy. Wielokrotny wzrost ludności i obszaru Płocka w XX w. spowodował zwiększenie liczby parafii rzymsko-katolickich. Współcześnie w mieście jest 17 parafii rzymsko-katolickich działających w ramach trzech dekanatów: płockiego wschodniego, płockiego zachodniego oraz gąbińskiego. Nadzór nad poszczególnymi dekanatami sprawują dziekan, wicediekan i ojciec duchowny. W obrębie Dekanatu Płockiego Wschodniego znajduje się w Płocku siedem parafii, Dekanat Płocki Zachodni zawiera w mieście osiem parafii, zaś w Dekanacie Gąbińskim na terenie lewobrzeżnego Płocka są dwie parafie. Piętnaście parafii ma siedzibę w Płocku,

natomiast dwie parafie poza miastem: jedna obejmująca rejon zachodnie miasta – w Brwilnie Górnym, druga rejon wschodnie w Stupnie. Obszar parafii w pewnym stopniu jest zbliżony do wielkości osiedli miejskich, choć w kilku przypadkach różnice są zasadnicze¹⁰. Na fotografii 1 zaznaczono symbolicznie na tle osiedli położenie kościołów będących siedzibami 17 parafii rzymsko-katolickich. Ponadto usytuowano siedzibę katedry parafii starokatolickiej Mariawitów oraz siedziby kaplic parafii prawosławnej Przemienienia Pańskiego i parafii ewangelicko-augsburskiej.

Lista parafii (nazwa, adres, siedziba, czas powstania parafii, administrator parafii rzymsko-katolickiej pod wezwaniem):

- 1) Ducha Świętego, osiedle Skarpa, ul. Asnyka 2, kościół pw. Dobrego Pasterza (Dekanat Płocki Zachodni), parafię utworzono w 1995 r., proboszcz ksiądz kanonik mgr Zbigniew Zbrzezny (od 1995 r.);
- 2) Matki Bożej Fatimskiej, os. Międzytorze, ul. Gierzyńskiego 29, kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w 1991 r., proboszcz ks. kan. Stanisław Górski (od 1991 r.);
- 3) Świętego Krzyża, os. Podolszyce Północ, ul. Kutrzeby 2, kaplica pw. Świętego Krzyża (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w 1991 r., proboszcz ks. mgr Grzegorz Dobrzeńcki (od 2011 r.), wcześniej w funkcję proboszcza pełnili: ks. kan. Andrzej Zembrzusi i ks. Janusz Zdunkiewicz;
- 4) Świętego Aleksego, os. Trzepowo, ul. Krzywa 15, kościół pw. św. Aleksego (Dekanat Płocki Zachodni), parafia powstała w 1410 r., proboszcz ks. kan. mgr Zbigniew Kaniecki (od 1997 r.);
- 5) Świętego Bartłomieja, os. Stare Miasto, ul. Kazimierza Wielkiego 1, kościół farny pw. św. Bartłomieja (Dekanat płocki zachodni), parafia powstała w 1356 r., proboszcz ks. prał. Wiesław Gutowski (od 2008 r.), wcześniej w okresie III RP funkcję proboszcza pełnili: ks. kan. Ryszard Dybiński i ks. kan. Janusz Cegłowski¹¹;
- 6) Świętego Benedykta, os. Radziwie, ul. Dobrzykowska 2, kościół pw. św. Benedykta (Dekanat

¹⁰ Osiedle jako prawno-administracyjna część Płocka będzie omówione w niniejszym artykule w pozycji Osiedla miejskie.

¹¹ W okresie XI–XIV w. pierwsza płocka parafia funkcjonowała w kolegiacie św. Michała przy obecnej ul. Małachowskiego (zabytkowa część najstarszej w Polsce szkoły średniej – LO im. Marszałka Stanisława Małachowskiego). W XIV w. biskup Klemens przeniósł siedzibę parafii do kościoła św. Bartłomieja.

⁹ K. Podawca, *Aktywność planistyczna społeczeństwa w procesie planowania przestrzennego*, w: *Lokalna aktywność w Polsce w latach 1990–2015*, Płock 2016, s. 77–90.

Gąbiński), parafia powstała w końcu XIV w., ks. kan. mgr Mariusz Oryl (od 2017 r.);

7) Świętej Jadwigi Królowej, os. Łukasiewicza, ul. Kossobudzkiego 10, kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej (Dekanat Płocki Zachodni),

parafia powstała w 1981 r., proboszcz ks. Stanisław Kazimierzczak (od 1986 r.);

8) Świętego Jakuba, os. Imielnica, ul. Wyszogrodzka 166, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (Dekanat Płocki Wschodni), parafia

KOŚCIOŁY I KAPLICE PARAFIALNE OBSŁUGUJĄCE PŁOCK

na tle 21 osiedli

Fot. 1. Kościoły i kaplice parafialne obsługujące Płock na tle 21 osiedli według A. Urbanika, w: *Mapa podstawowa osiedli miejskich Płocka na okładce*, „Miejski Zeszyt Statystyczny” 2015, nr 23, Urząd Miasta Płocka, Płock 2016

powstała w XIV w., ks. kan. mgr Ryszard Paradowski (od 2002 r.);

- 9) Świętego Jana Chrzciciela, os. Stare Miasto, ul. Nowowiejskiego 2, poreformacki kościół pw. św. Jana Chrzciciela (Dekanat Płocki Zachodni), parafia powstała w 1973 r., ks. kan. Antoni Kołodziejski (od 1996 r.);
- 10) Świętego Józefa Rzemieślnika, os. Wyszogrodzka, ul. Górna 1, kościół pw. Miłosierdzia Bożego (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w 1982 r., ks. kan. mgr Andrzej Smoleń (od 2006 r.);
- 11) Świętego Maksymiliana Kolbego, os. Kolegialna, ul. Kościuszki 16, kościół pw. św. Dominika (Dekanat płocki zachodni), parafia powstała w 1975 r., ks. Tadeusz Łebkowski (od 1988 r.);
- 12) Świętego Maksymiliana Kolbego, os. Ciechomice, ul. Ciechomska 17, (kościół pw. św. Maksymiliana Kolbego), Dekanat Gąbiński, parafia powstała w XIV w., ks. kan. Leszek Żuchowski (od 2002 r.)¹²;
- 13) Świętego Stanisława Kostki, os. Dworcowa, al. Jachowicza 4, kościół pw. św. Stanisława Kostki (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w 1929 r., ks. Wiesław Kania (od 2016 r.), wcześniej w okresie III RP funkcję proboszcza pełnili księża Salezianie: Jerzy Gusik, Zenon Jakuboszczak, Jacek Wilczyński, Walerian Jaszczybiec-Święcki, Stanisław Szestowski i Jan Rusiecki;
- 14) Świętego Wojciecha, os. Podolszyce Południe, ul. Św. Wojciecha 2, kościół pw. św. Wojciecha (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w 1988 r., ks. kan. mgr Jerzy Ławicki (od 2004 r.), wcześniej funkcję proboszcza pełnił ks. kan. Henryk Zagórowicz;
- 15) Świętego Zygmunta, os. Kolegialna, ul. Tumska 1, bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (Dekanat Płocki Zachodni), parafia powstała w 1965 r., ks. kan. Stefan Cegłowski (od 2013 r.), wcześniej w okresie III RP funkcję proboszcza pełnili: ks. prał. Wacław Gapiński, ks. kan. dr. Janusz Filarski i ks. kan. dr Marek Zawadzki;
- 16) Świętego Andrzeja Apostoła w Brwilnie Górnym, gmina Biała, obejmuje zachodnio-północną część osiedla Winiary, kościół pw. św. Andrzeja Apostoła (Dekanat Płocki Zachodni), parafia powstała w XII w., ks. kan. Henryk Lipka (od 1986 r.)¹³;
- 17) Świętego Marcina w Słupnie, ul. Kościelna 1,

obejmuje wschodnią część osiedla Imielnica, kościół pw. Świętych Aniołów Stróżów (Dekanat Płocki Wschodni), parafia powstała w XII w., ks. Marek Zaborowski (od 2004 r.)¹⁴.

Poza ww. kościołami pełniącymi funkcję siedzib parafii rzymskokatolickich w Płocku znajduje się Sanktuarium Miłosierdzia Bożego z obrazem Jezusa Miłosiernego i relikwiami św. Faustyny, która w dniu 22 lutego 1931 r. miała pierwsze objawienie Jezusa w swojej celi w dawnym Zakładzie Dobroczynnym Anioła Stróża w Płocku (dziś w kompleksie zakonu Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia – Stary Rynek nr 14, 16 i 18). Obecnie trwa budowa nowego gmachu Sanktuarium¹⁵.

Krótkie informacje o płockich parafiach rzymskokatolickich powołanych w III Rzeczpospolitej:

- 1) Parafia pw. Matki Bożej Fatimskiej - ul. Gierzyńskiego 29 obsługuje terytorium wschodniej części os. Międzytorze i środkowo-północnej części os. Wyszogrodzka. Na terenie parafii do 2017 r. był użytkowany tymczasowy kościół parafialny. Do parafii należy Dom Sióstr Służek NMP Niepokalanej z kaplicą (ul. Graniczna 32). Organizatorem parafii i procesu inwestycyjno-budowlanego był ks. Stanisław Górski. W dniu 5 lipca 1991 r. biskup Zygmunt Kamiński erygował parafię;
- 2) Parafia pw. Świętego Krzyża, ul. Kutrzeby 2, zajmuje terytorium osiedli Podolszyce Północ i Zielony Jar. Parafia została erygowana 5 lipca 1991 r. przez biskupa Zygmunta Kamińskiego. Pierwszym administratorem parafii został ks. proboszcz parafii św. Wojciecha (os. Podolszyce Południe) Henryk Zagórowicz, który rozpoczął budowę kaplicy. Docelowa świątynia w budowie;
- 3) Parafia pw. Ducha Świętego, ul. Asnyka 2, obejmuje teren osiedli Skarpa i Miodowa. Biskup Zygmunt Kamiński erygował parafię 23 marca 1995 r., natomiast kaplicę parafialną poświęcił 17 grudnia tegoż roku. Biskup Stanisław Wielguś poświęcił kamień węgielny pod nowy kościół parafialny pw. Dobrego Pasterza w dniu 19 grudnia 2000 r., zaś kościół poświęcił w dniu 23 listopada 2003 r.¹⁶

Obręby geodezyjne

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/Dekanat_gabiński [dostęp: 01.03.2018 r.].

¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Dekanat_płocki_zachodni [dostęp: 05.03.2018 r.].

¹⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Dekanat_płocki_wschodni [dostęp: 08.03.2018 r.].

¹⁵ M.M. Grzybowski, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, t. I, cz. 1 i 2, Płock 2008.

¹⁶ *Diecezja Płocka*, W. Lis (red.), Płock 1979.

2001 r. w sprawie gruntów i budynków jednostka ewidencyjna szczebla lokalnego dzieli się na obręby geodezyjne¹⁷. W Płocku dla celów ewidencji gruntów i obiektów jest wyodrębnionych 16 obrębów geodezyjnych (fot. 2). Obręby według numeracji przyjętej przez Urząd Miasta Płocka (UMP): 1/ Podolszyce Borowiczki; 2/ Trzepowo; 3/ Maszewo; 4/ Łukasiewicza; 5/ Kostrogaj Przemysłowy; 6/ Kostrogaj Rolniczy; 7/ Działki; 8/ Śródmieście; 9/ Wyszogrodzka; 10/ Podolszyce; 11/ Wisła; 12/ Radziwie; 13/ Kombinat; 14/ Góry; 15/ Tokary i 16/ Ciechomice.

W okresie III Rzeczypospolitej, w wyniku powiększenia Płocka w 1997 r. o trzy nowe osiedla: Góry, Pradolina Wisły i Ciechomice utworzono trzy obręby geodezyjne o granicach zgodnych z granicami tych osiedli: 14/ Obręb Góry – obszar obrębu jest tożsamy z obszarem os. miejskiego Góry (nazwa obrębu wywodzi się od wsi Góry); 15/ Obręb Tokary – powierzchnia obrębu odpowiada powierzchni os. Pradolina Wisły, jego nazwa pochodzi od dawnej wsi książęcej Tokary; 16/ Obręb Ciechomice – obszar obrębu jest taki sam jak os. Ciechomice, przy czym nazwa obrębu nawiązuje do nazwy od wsi Ciechomice i rodu dawnych jej właścicieli – Ciechomskich (oraz rodu dawnych właścicieli)¹⁸.

Tereny miasta zarządzane przez spółdzielnie mieszkaniowe i TBS-y

Gospodarka mieszkaniowa należy do najważniejszych dziedzin dla społeczeństwa, miasta i podmiotów gospodarczych zajmujących się działalnością inwestycyjną, projektowaniem, budowaniem i administrowaniem substancją mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną. Współcześnie gospodarka mieszkaniowa jest kształtowana przez odpowiednie jednostki UMP, spółdzielnie mieszkaniowe, miejskie towarzystwa budownictwa społecznego, deweloperów, wspólnoty własnościowe oraz bezpośrednio przez indywidualnych obywateli (jako inwestorów).

Funkcjonująca od 1958 r. Płocka Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa (PSML-W) przy ul. Westerplatte 6a jest największą w mieście spółdzielnią mieszkaniową i jedną z największych w kraju. PSML-W obecnie zrzesza 14 092 członków i obsługuje ok. 40 tys. mieszkańców. Spółdzielnia działa głównie na osiedlach Kochanowskiego,

Tysiąclecia, Łukasiewicza i Dworcowa, ponadto zarządza również kompleksami budynków na osiedlach: Miodowa, Skarpa, Kolegialna i Stare Miasto. Obecne zasoby: liczba budynków – 288, liczba lokali mieszkalnych – 12438 (powierzchnia ok. 551 tys. m²), liczba lokali użytkowych – 12438 (powierzchnia ok. 27,6 tys. m²), liczba boksów garaży w budynkach mieszkalnych – 44 (powierzchnia 709 m²), liczba boksów garaży wolno stojących – 551 (powierzchnia 8846 m²), liczba boksów garaży w garażu wielopoziomowym – 379 (powierzchnia 5840 m²). Cztery osiedla spółdzielcze: Tysiąclecia, Kochanowskiego, Dworcowa i Łukasiewicza z okresu PRL zostały w 1998 r. uzupełnione piątym osiedlem spółdzielczym: Rembielińskiego (wyodrębnione z osiedla spółdzielczego Łukasiewicza). Kolejni prezesi PSML-W funkcjonujący w III Rzeczypospolitej: Henryk Grochowski, Jacek Żaglewski, Bogumił Józefowski. Od 2007 r. funkcję prezesa pełni Jan Rączkowski¹⁹.

Powołana w 1979 r. Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa (MSM), ul. Gierzyńskiego 17, zawia-
duje na osiedlach: Międzytorze, Podolszyce Północ, Wyszogrodzka, Miodowa i Skarpa. Na koniec 2018 r. wykaz zasobów spółdzielni jest następujący: liczba budynków – 264, liczba lokali – 6771, powierzchnia – 363,3 tys. m². Natomiast liczba lokali według własności: spółdzielcze własnościowe (SW) – 3375, własność (W) – 3060, spółdzielcze lokatorskie (SL) – 185, najem (NA) – 151. Zasoby spółdzielni zrealizowano w 14 kompleksach mieszkalnych. Od 2002 r. funkcję prezesa sprawuje Lech Chodkowski, wcześniej spółdzielnią zarządzał Andrzej Laskowski²⁰.

Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Chemik”, ul. 3 Maja 12, funkcjonująca od 1981 r. działa na terenie osiedli: Kolegialna (Centrum Wschód, Piękna, Misjonarska), Podolszyce Południe (kolonie: Kapliczka, Miedza Wschód, Miedza Zachód, Miedza Targowa, Przy Skarpie, Skiba I, Skiba II). Na koniec 2018 r. spółdzielnia posiadała 1998 mieszkań (powierzchnia użytkowa 117,6 tys. m²), 100 lokali użytkowych, 400 miejsc postojowych oraz garaży o powierzchni ok. 180 tys. m². Kolejni prezesi MSM Chemik w okresie III Rzeczypospolitej: Wiesław Morawski, Roman Kiełkiewicz, Jan Wyrębkowski. Od 2000 r. prezesem jest Włodzimierz Obidziński²¹.

¹⁷ Dz. U. 2016, poz. 1034 z późn. zm. Przy projektowaniu przebiegu granic obrębów uwzględnia się podział na rejony statystyczne i obwody spisowe.

¹⁸ A. Pomianowska-Molak, *Płock. Podział na obręby geodezyjne, Mapy tematyczne – Rozwój Płocka*, <http://rozwojmiasta.plock.eu/wp-content/uploads/2016/10/OBREBY-A1.pl> [dostęp: 01.08.2018 r.].

¹⁹ J. Rączkowski, *60 lat Płockiej Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej (1958-2018)*, „Głos PSML-W” 2018, nr 17, s. 1–5.

²⁰ L. Chodkowski, *Informacje o Mazowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej*, maszynopis, Płock 2018.

²¹ W. Obidziński, *Informacje o MSM Chemik*, maszynopis Płock 2018.

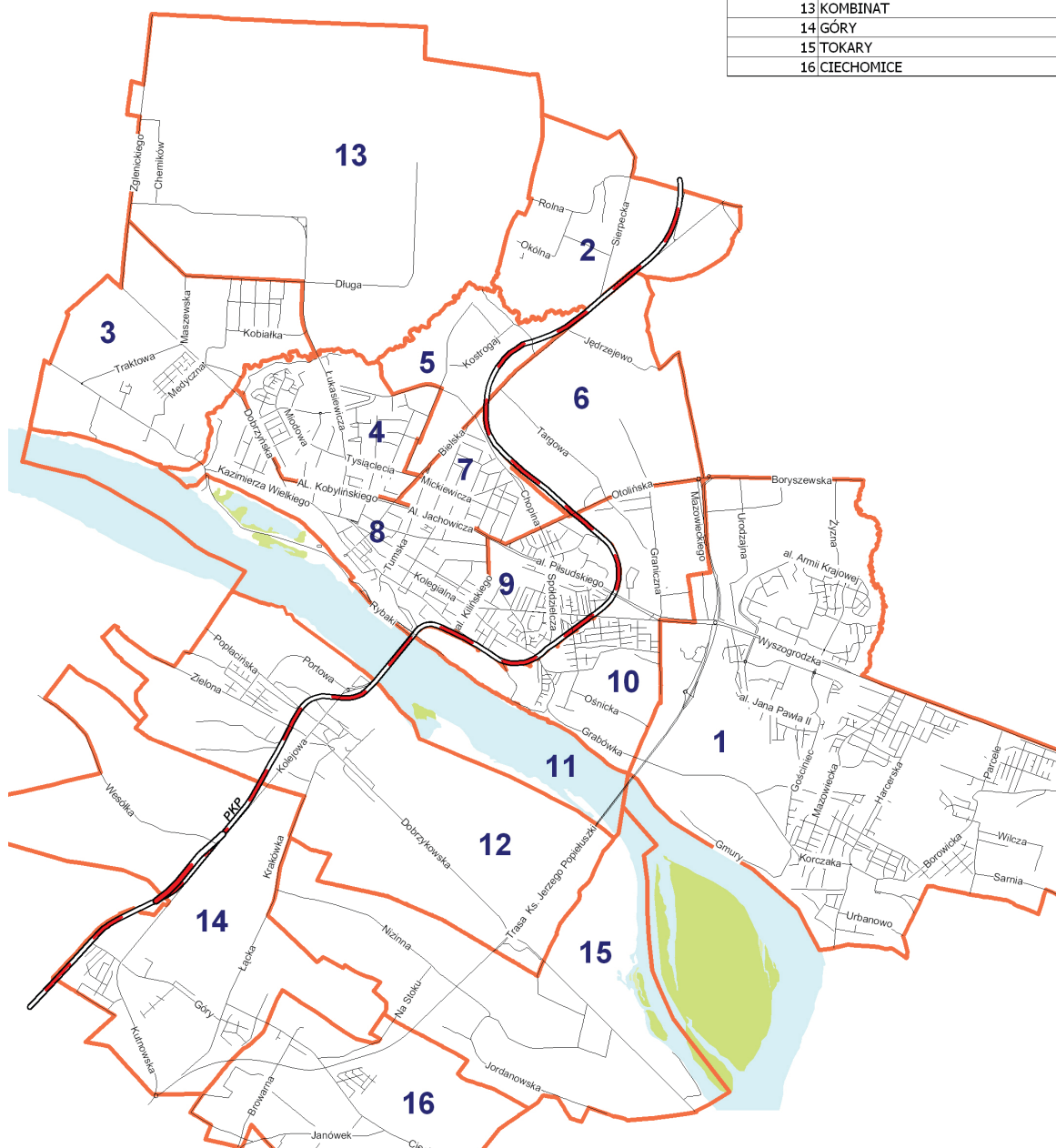
Powstała w 1982 r. Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Mickiewicza 12a, funkcjonuje na osiedlach: Kochanowskiego, Kolegialna, Wyszogrodzka, Skarpa, Zielony Jar (w rejonie ulic: Batalionu Parasol i Batalionu Zośka) i Podolszyce Południe

(kolonie: Kapliczka, Nad Jarem, Przy Skarpie). Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa zrzesza 2500 członków, obsługuje ok. 8 tys. mieszkańców. Zasoby: liczba budynków – 52, liczba mieszkań – 2075 (powierzchnia mieszkań ok. 113 tys. m²), liczba

PŁOCK

PODZIAŁ NA OBRĘBY GEODEZYJNE

Nr_obrębu	Nazwa_obrębu
1	PODOLSZYCE BOROWICZKI
2	TRZĘPOWO
3	MASZEWO
4	ŁUKASIEWICZA
5	KOSTROGAJ PRZEMYSŁOWY
6	KOSTROGAJ ROLNICZY
7	DZIAŁKI
8	ŚRÓDMIEŚCIE
9	WYSZOGRODZKA
10	PODOLSZYCE
11	WISŁA
12	RADZIWIĘ
13	KOMBINAT
14	GÓRY
15	TOKARY
16	CIECHOMICE

Fot. 2. Płock. Podział na obręby geodezyjne według A. Pomianowskiej-Molak, <http://rozwojmiasta.plock.eu/wp-content/uploads/2016/10/OBREBY-A1.pl> [dostęp: 01.08.2018 r.]

lokali użytkowych – 54, liczba garaży – 220, liczba miejsc postojowych – 275. Od 1996 r. funkcję prezesa sprawuje Jerzy Wolniak, wcześniej spółdzielnię zarządzał Mirosław Kłobukowski²².

Powołana w 1983 r. przez UMP Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Komunalnik”, ul. Okrzei 2, zawiaduje obecnie 8 nieruchomościami w osiedlach Stare Miasto i Skarpa, w tym jedną na os. Kochanowskiego. Na koniec 2018 r. spółdzielnia w swoich zasobach posiadała 247 mieszkań o łącznej powierzchni 13 681 m².

Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Budowlani”, al. Armii Krajowej 16, powołana w 1987 r., zarządza dużym kompleksem budynków na osiedlu Zielony Jar (w rejonie ulic: Wańkowicza i Monte Cassino) i kilkoma budynkami na osiedlu Podolszyce Północ oraz indywidualnymi budynkami: na osiedlach Stare Miasto i Kolejna. Obecnie spółdzielnia zrzesza 1612 członków, a w jej zasobach zamieszkuje ok. 6000 osób. W zestawieniu obiektów wybudowanych w Płocku znajdują się: 32 budynki mieszkalne (w tym liczba mieszkań – 788, powierzchnia liczona do czynszu – ok 43 tys. m²), 237 garaży i lokali użytkowych – 24 (2,5 tys. m²). Pierwszym prezesem WSM Budowlani został Zbigniew Staszewski²³. Od 1990 r. funkcję prezesa pełni Jerzy Fiłoniuk²⁴.

W okresie III Rzeczypospolitej utworzono następujące spółdzielnie mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego:

- W 1991 r. – Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową Centrum, ul. Harcerza Antolka Gradowskiego 9a. Spółdzielnia obecnie działa na osiedlu Kolejna, liczy 274 członków. Na koniec 2018 r. spółdzielnia posiadała następujące zasoby mieszkaniowe: budynków mieszkalnych – 8, lokali mieszkalnych – 229, powierzchnia 12,1 tys. m², lokali usługowych – 19.
- W 1991 r. – Spółdzielnię Mieszkaniowo-Własnościową Pol-Dom, ul. Miodowa 21. Spółdzielnia funkcjonuje na osiedlach Miodowa i Stare Miasto. Spółdzielnia powstała na bazie zlikwidowanego Płockiego Kombinatoru Budowlanego w wyniku przejęcia nieodpłatnie budynków mieszkalnych PKB. Liczba członków – 248, liczba mieszkańców – 403. Zasoby mieszkaniowe Spółdzielni znajdują się w osiedlach Miodowa i Stare Miasto, liczba lokali – 263 (6930 m²).

²² J. Wolniak, *Informacje o Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej*, maszynopis, Płock 2018.

²³ W. Serafimowicz, B. Trębala, *Budownictwo spółdzielcze*, w: *Z dziejów budownictwa w Płocku*, Płock 2008, s. 152–157, 179–182, 225, 267–270.

²⁴ J. Fiłoniuk, *Informacje o WSM Budowlani*, maszynopis, Płock 2018.

Od 2018 r. funkcję prezesa pełni Ewa Joanna Gaworska²⁵.

- W 1995 r. – Lokatorsko-Własnościową Spółdzielnię Mieszkaniową Petrodom, ul. Słowackiego 6. Obecnie Spółdzielnia zarządza budynkami mieszkalnymi o łącznej powierzchni 37 tys. m², które znajdują się w osiedlach: Miodowa, Skarpa, Stare Miasto i Winiary. Większość z jej zasobów stanowią Wspólnoty Mieszkaniowe. Wieloletnim prezesem L-WSM Petrodom był Stanisław Wrześniewski. Od 2010 r. funkcję prezesa pełni Maciej Prudło²⁶.
- W 1996 r. Urząd Miasta Płocka utworzył spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwa Budownictwa Społecznego (MTBS) – ul. Kwiatka 5. Spółka ta najwięcej inwestuje na terenie osiedla Podolszyce Południe (min. kolonie: Miedza, Sady, Wieś i Zagroda), ponadto wykonuje indywidualne obiekty na osiedlu Stare Miasto (m.in. kompleks architektoniczny „Złoty Róg” obejmujący naroże ulic Sienkiewicza i Kwiatka, jak również uczestniczyła w rewaloryzacji obiektów mieszkalnych i usługowych na ul. Kwiatka). Miejskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Płocku w krótkim czasie stało się liczącą jednostką typu TBS na Mazowszu. Według danych z „Miejskiego Zeszytu Statystycznego” nr 25 MTBS w swoich zasobach na koniec 2017 r. zarządzało 2043 mieszkaniem o powierzchni użytkowej ogółem – ok. 93, tys. m².
- W 1998 r. Urząd Miasta Płocka powołał Agencję Rewitalizacji Starówki (ARS), Stary Rynek 5. Na koniec 2017 r. według danych z MZS nr 25 ARS zawiadywał 218 mieszkaniem o powierzchni użytkowej ogółem – 9455 m².
- Dawne Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej zawiadujące głównie starą substancją mieszkaniową najpierw przekształciło się w zakład budżetowy, następnie w 2001 r. UMP powołał spółkę z o.o. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – Towarzystwo Budownictwa Społecznego (MZGM-TBS). Obecny adres – ul. Sienkiewicza 13a. Aktualnie spółka funkcjonuje w ramach dwóch pionów: Zarząd Budynków Komunalnych (ZBK) oraz TBS, które zrealizowało min. kompleksy architektoniczne „Tarasy” i „Słoneczny Park” na osiedlu Zielony Jar. Na koniec 2017 r. zasoby mieszkaniowe Gminy Miasto Płock zawiadywane

²⁵ E.J. Gaworska, *Informacje o SM-W Pol-Dom*, maszynopis, Płock 2018.

²⁶ M. Prudło, *Informacje o L-WSM Petrodom*, maszynopis, Płock 2018.

przez ZBK według danych z MZS nr 25 wynosiły: 3498 mieszkań (powierzchnia użytkowa ogółem – 141,6 tys. m²), natomiast zasoby TBS – 121 mieszkań (5244 m²)²⁷.

Od 1996 r. w Płocku działa Przedsiębiorstwo Inwestycji Komunalnych (PIK) – Jerzy i Patryk Dzwonek – Spółka Jawna – Płock, ul. Kazimierza Wielkiego 9. PIK zajmuje się budową i sprzedażą nieruchomości, mieszkań i lokali usługowych. Jest najstarszą jednostką deweloperską w Płocku i jednocześnie jest firmą, która po zakończeniu budowy obiektów mieszkalnych zajmuje się ich administrowaniem i zarządzaniem. Dotychczas przedsiębiorstwo PIK zrealizowało 10 budynków na osiedlach: Skarpa, Stare Miasto, Podolszyce Południe i Wyszogrodzka oraz kompleks szeregowych domków jednorodzinnych przy ul. Morelowej na os. Imielnica (razem ok. 800 mieszkań)²⁸.

Poza spółką PIK budownictwem mieszkaniowym i administrowaniem zajmowali się deweloperzy i inne podmioty gospodarcze jak: Multis Deweloper, WiX Developer, P.P.H.U. Wix Developer Mariusz Mikulski s.j., Amabud sp. z o.o., Grad B, Invest Bud, Tectum Invest, Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe InterBUD, Przedsiębiorstwo Inwestycji Budowlanych OMEGA R&M Wilanowscy oraz Wojskowa Agencja Mieszkaniowa.

Ustawa o wspólnotach mieszkaniowych z dnia 24 czerwca 1994 r.²⁹ ustaliła warunki wyodrębniania lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych, co umożliwiło zasoby komunalne przekształcać we wspólnoty mieszkaniowe. Spowodowało to wytworzenie konkurencyjności w zakresie zarządzania nieruchomościami, stąd mieszkańcy wielu budynków oraz zespołów budynków powołali i nadal powołują wspólnoty mieszkaniowe. W wielu przypadkach stanowią one sprawnie funkcjonujące „koleżeńskie” zespoły mieszkaniowe. Na koniec 2017 r. działało 138 wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Miasto Płock³⁰.

O ile w latach PRL budownictwo spółdzielcze pełniło wiodącą rolę w budowie nowych i rozbudowie płockich dzielnic mieszkaniowych, to w okresie III RP część spółdzielni mieszkaniowych skoncentrowała swoją działalność na administrowaniu posiadanej substancji mieszkaniowej. Nowym budownictwem wielorodzinnym zajęły się głównie towarzystwa budownictwa społecznego, deweloperzy oraz następujące spółdzielnie: Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa, Międzyzakładowa Spółdzielnia

Mieszkaniowa Chemik, Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa i Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa Budowlani.

Osiedla miejskie

Osiedla stanowią oficjalny i prawny podział administracyjny Płocka jednostkami pomocniczymi gminy. Obecnie Płock podzielony jest na 23 jednostki terytorialne: 21 osiedli³¹, jeden obszar stanowiący niezamieszkałą dzielnicę wieloprzemysłową PKN Orlen oraz drugi obszar – rzekę Wisła z terenem zalewowym w granicach administracyjnych miasta (fot. 1).

Cykliczne opracowania statystyczne o mieście, w tym z podziałem na dzielnice mieszkaniowe i przemysłowe, zainicjował Jakub Chojnacki (wieloletni prezes TNP), który w latach 60. i na początku lat 70. XX wieku wydawał w ramach TNP co dwa, trzy lata publikacje pt. *Płock w liczbach*. Ostatnie wydawnictwo w tym cyklu ukazało się w 1974 r.³² Jego kontynuacją po ośmiu latach była publikacja autorstwa Tadeusza Kołodziejaka (ówczesnego przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Płocku), który w ramach TNP w 1982 r. wydał książkę pt. *Płock 1981 w liczbach*. Dotyczyła ona dynamiki rozwoju gospodarczego miasta w okresie PRL ze szczególnym uwzględnieniem okresu 1973–1980. Według tej publikacji w Płocku na koniec 1980 r. zamieszkiwało 102 548 osób, natomiast obszar miasta łącznie z powierzchnią rzeki Wisły z terenami zalewowymi w granicach administracyjnych wynosił 5194 ha. Miasto było podzielone dla celów statystycznych na 9 dzielnic mieszkaniowych i dwie dzielnice przemysłowe, tj.: Śródmieście (207 ha), Dworcowa (121 ha), Kostrogaj (371 ha), Dobrzyńska – ze Skarpą i Łukasiewicza (322 ha), Maszewo z Winiami (456 ha), Trzepowo (381 ha), Wyszogrodzka i Międzytorze (183 ha), Podolszyce (364 ha), Radziwie (908 ha) oraz Kostrogaj Przemysłowy (181 ha) i Petrochemia (1185 ha). Natomiast powierzchnia Wisły łącznie z terenami zalewowymi liczyła 515 ha³³.

W 1987 r. zespół Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Płocku wydał publikację pt. *Płock w 750 rocznicę lokacji miasta*, w którym Płock na

²⁷ Miejski Zeszyt Statystyczny nr 25, Płock 2018, s. 207–211.

²⁸ www.dom-pik.pl [dostęp: 05.02.2019 r.].

²⁹ Dz. U. 1994, nr 85, poz. 388.

³⁰ Miejski Zeszyt Statystyczny, nr 25, s. 180–181, 206–221.

³¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Osiedla_Plocka [dostęp: 15.01.2018 r.]. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 1998, nr 162, poz. 1126) Rada Miasta może tworzyć jednostki pomocnicze, w tym osiedla. Dotychczas RMP utworzyła 21 osiedli.

³² J. Chojnacki, *Płock 1973 w liczbach*, Płock 1974, ss. 168.

³³ T. Kołodziejak, *Płock 1981 w liczbach*, Płock 1982, ss. 128.

koniec 1985 r. był podzielony na 14 dzielnic mieszkaniowych i dwie dzielnice przemysłowe: Śródmieście (207 ha), Dworcowa (121 ha), Kostrogaj (371 ha), Dobrzyńska – ze Skarpą i Łukasiewicza (322 ha), Maszewo z Winiarami (456 ha), Trzepowo (381 ha), Wyszogrodzka i Międzytorze (183 ha), Podolszyce I (364 ha), Podolszyce II (333 ha), Ośnica (342 ha), Imielnica (208 ha), Borowiczki (383 ha), Boryszewo (186 ha), Radziwie (908 ha) oraz Kostrogaj Przemysłowy (181 ha) i Petrochemia (1185 ha). Razem powierzchnia Płocka (bez Wisły) – 6131 ha. Ogółem powierzchnia miasta łącznie z obszarem Wisły i terenami zalewowymi – 6646 ha. Powyższy podział miasta na statystyczne dzielnice mieszkaniowe i przemysłowe trwał do połowy 1991 r.³⁴, stąd stanowić może punkt wyjścia dla opracowań ekonomiczno-statystycznych dotyczących terenowych jednostek administracyjnych miasta funkcjonujących w III RP.

Przebieg granic między osiedlami ustaliły kolejne uchwały Rady Miasta Płocka. Uchwała RMP z 27 maja 1991 r. wprowadziła podział miasta Płocka na 15 osiedli: Borowiczki, Dobrzyńska, Imielnica, Łukasiewicza, Mickiewicza, Międzytorze, Podolszyce Południe, Podolszyce Północ, Radziwie, Skarpa, Stare Miasto, Trzepowo, Tysiąclecia, Winiary i Wyszogrodzka.

Granice administracyjne ówczesnych osiedli miejskich gminy Płock według MZS nr 1 przebiegały wzdłuż następujących ulic i rzek: „Imielnica” (Wyszogrodzka – rzeka Rosica – Liściasta – Wilcza), „Dobrzyńska” – obecna nazwa osiedle „Miodowa” (Łukasiewicza – Al. Kobylińskiego – Topolowa – Kazimierza Wielkiego – Dobrzyńska – Ignacego Mościckiego – Miodowa – rzeka Brzeźnica), „Łukasiewicza” (Łukasiewicza – Tysiąclecia – Bielska – rzeka Brzeźnica), „Mickiewicza” (Bielska – al. Jachowicza – Otolińska), „Międzytorze” (Graniczna – Otolińska – Lachmana – Jesienna – Wyszogrodzka), „Podolszyce Południe” (Wyszogrodzka – Graniczna – droga polna granicząca z osiedlem „Borowiczki” – rzeka Rosica), „Podolszyce Północ” (Wyszogrodzka – Graniczna – Boryszewska – rzeka Rosica), „Stare Miasto” (Rybaki – al. Kilińskiego – al. Jachowicza – al. Kobylińskiego – Topolowa), „Skarpa” (Miodowa – Ignacego Mościckiego – Dobrzyńska – Kazimierza Wielkiego – rzeka Brzeźnica), „Trzepowo” (Otolińska – Bielska – Jędrzejewo – rzeka Brzeźnica – Długa), „Tysiąclecia” (Tysiąclecia – Łukasiewicza – al. Kobylińskiego – Bielska), „Winiary” (Zglenickiego – Łukasiewicza – rzeka Brzeźnica), „Wyszogrodzka” (al. Kilińskiego – Otolińska – Lachmana – Jesienna – Wyszogrodzka – Graniczna).

³⁴ T. Banach, J. Berger, I. Janasz-Skrobacz, *Płock w 750 rocznicę lokacji*, Płock 1987, s. 48–49.

Granice osiedla „Borowiczki” (na południu od osiedli „Podolszyce Południe” i „Imielnica”) oraz osiedla „Radziwie” (na lewym brzegu rzeki Wisły) zostały wyznaczone granicami miasta.

Po kilkuletniej przerwie w cyklicznych publikacjach statystycznych Płocka z inicjatywy prezydenta Andrzeja Drętkiewicza ukazał się w 1994 r. *Miejski Zeszyt Statystyczny nr 1. Rok 1993* (obejmujący dane z lat 1990–1993), w którym zaprezentowano nowy podział miasta na osiedla (częściowo tożsame z dzielnicami mieszkaniowymi z okresu PRL). Poczynając od 1984 r. MSZ zawierający średnio ok. 400 stron jest wydawany corocznie.

Uchwała RMP z 1 października 1991 r. spowodowała podział dużego osiedla „Stare Miasto” (nazywanego wcześniej: Miasto Kongresowe lub Śródmieście) na dwa osiedla: Stare Miasto i Kolegialna. Granicą podziału osiedla została ul. Tumska i Nowy Rynek. Liczba mieszkańców w 16 osiedlach w 1993 r. wynosiła: Borowiczki (3 113 osób), Dobrzyńska (10 983 osób), Imielnica (7644 osób), Kolegialna (9726 osób), Łukasiewicza (15 288 osób), Mickiewicza (17 307 osób), Międzytorze (6 576 osób), Podolszyce Południe (3 733 osób), Podolszyce Północ (10 037 osób), Radziwie (3 779 osób), Stare Miasto (6 218 osób), Skarpa (10 053 osób), Trzepowo (661 osób), Tysiąclecia (7 654 osób), Winiary (1256 osób), Wyszogrodzka (10 048 osób). Na koniec 1993 r. miasto liczyło 124 076 mieszkańców³⁵.

W wyniku Uchwały RMP z 17 czerwca 1997 r. nastąpiło zwiększenie liczby osiedli miejskich do 19, gdyż poszerzono granice miasta o trzy osiedla: Góry, Ciechomice i Pradolina Wisły. Uchwała z dnia 29 czerwca 1999 r. spowodowała wydzielenie z osiedla Podolszyce Północ – osiedla Zielony Jar (obszar pomiędzy ulicami: Wyszogrodzką, al. Armii Krajowej i Żytną oraz jarem rzeki Rosica). Uchwała RMP z 28 listopada 2000 r. uściśliła granice i zasięg terytorialny 20 osiedli miejskich, natomiast Uchwała RMP z 24 września 2002 r. spowodowała podział osiedla Mickiewicza wzdłuż ulic Mickiewicza i 11 Listopada na dwa kolejne osiedla: Dworcowa i Kochanowskiego. Decyzja Rady Miasta Płocka w sprawie Statutów Osiedli została podjęta 22 marca 2016 r. Ostatnio zmieniono nazwę osiedla Dobrzyńska na osiedle Miodowa (uchwała RMP z 31 stycznia 2017 r.)³⁶.

³⁵ K. Chojnackim, E. Sieczkowska, A. Zych, *MZS nr 1. Rok 1993* (Okres 1990–1993), Płock 1994, s. 12–14.

³⁶ W kolejnych Dziennikach Urzędowych Województwa Mazowieckiego zamieszczono Uchwały RMP w sprawie powołania osiedli, zmiany ich granic, statutów oraz zmiany nazwy osiedla Dobrzyńska na Miodową (29.05.1991 r., 01.10.1991 r., 17.06.1997 r., 29.06.1999 r., 28.02.2000 r., 24.09.2002 r.,

Dane statystyczne na koniec 2017 r. przedstawia się następująco: 1/ Borowiczki (604 ha – 3862 osób), 2/ Ciechomice (555 ha – 1317 osób), 3/ Dworcowa (53 ha – 5492 osób), 4/ Góry (872 ha – 1697 osób), 5/ Imielnica (311 ha – 2739 osób), 6/ Kochanowskiego (75 ha – 9231 osób), 7/ Kolegialna (118 ha – 10032 osób), 8/ Łukasiewicza (263 ha – 11232 osób), 9/ Międzytorze (123 ha – 5268 osób), 10/ Miodowa – wcześniej Dobrzyńska (79 ha – 9632 osób), 11/ Podolszyce Południe (214 ha – 10225 osób), 12/ Podolszyce Północ (338 ha – 11903 osób), 13/ Pradolina Wisły (733 ha – 482 osób), 14/ Radziwie (914 ha – 3563 osób), 15/ Skarpa (172 ha – 8735 osób), 16/ Stare Miasto (83 ha – 3715 osób), 17/ Trzepowo (1055 ha – 736 osób), 18/ Tysiąclecia (24 ha – 5446 osób), 19/ Winiary (590 ha – 1655 osób), 20/ Wyszogrodzka (332 ha – 10035 osób), 21/ Zielony Jar (85 ha – 3789 osób). W 21 osiedlach miejskich o sumarycznej powierzchni 7593 ha zamieszkiwało 120787 osób. Powierzchnia dwóch obszarów o nazwach zwyczajowych (PKN Orlen – 760 ha i Wisła – 452 ha) wynosiła 1212 ha. Ogółem powierzchnia Płocka – 8805 ha³⁷.

W wyniku przeglądu stanu substancji zabytkowej Rada Miasta Płocka w dniu 29 sierpnia 2017 r. ustanowiła obszar „Specjalnej Strefy Rewitalizacji”, która obejmuje tereny osiedli miejskich Stare Miasto i Kolegialna oraz strefę Zalewu Sobótka, tj. części osiedla Skarpa położonej poniżej skarpy wiślanej. Uchwała ta na okres 10 lat określa: „zastosowanie szczególnych rozwiązań z zakresu mieszkalnictwa, planowania przestrzennego oraz gospodarki nieruchomościami”³⁸.

Okręgi wyborcze

Wspólnotę samorządową z mocy prawa tworzą mieszkańcy gminy, którzy posiadają prawa wyborcze. Prawo wyborcze określa Ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. o ordynacji do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw³⁹, która przyjęła 4-letnią kadencję dla organów gminy. Zasady wyboru władz samorządowych zostały określone w ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta⁴⁰ i obowiązywały do

02.09.2003 r., 22.03.2016 r. i 31.01.2017 r.).

³⁷ Tablica 1.1. Powierzchnia i ludność Płocka w 2017 r. według osiedli, „MZS nr 25. Rok 2017”, Płock 2018, s. 21.

³⁸ Uchwała Nr 612/XXXV/2017 Rady Miasta Płocka z dnia 29 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (Dz. U. Woj. Maz. 2017).

³⁹ Ustawa z 16 lipca 1998 r. o ordynacji wyborczej (Dz. U. 1998, nr 95, poz. 602 z późn. zm.).

⁴⁰ Ustawa z 20 czerwca 2002 r. (Dz. U. 2002, nr 113, poz.

2018 r. Ostatnie wybory odbyły się w dwóch turach: 21 października i 4 listopada 2018 r. według nowych zasad, w których najważniejsze zmiany dotyczyły wydłużenia kadencji organów samorządowych z 4 do 5 lat oraz wprowadzenia dwukadencyjności wójtów, burmistrzów i prezydentów miast⁴¹. Aktualnie podział terytorialny Płocka na okręgi wyborcze wynika z Uchwały RMP z 30 października 2012 r., która określiła 4 okręgi o następujących obszarach: okręg nr 1 (Podolszyce Północ, Podolszyce Południe, Zielony Jar, Imielnica i Borowiczki), okręg nr 2 (Międzytorze, Wyszogrodzka, Kochanowskiego, Dworcowa, Trzepowo), okręg nr 3 (Skarpa, Kolegialna, Stare Miasto, Radziwie, Ciechomice, Pradolina Wisły i Góry) oraz okręg nr 4 (Łukasiewicza, Tysiąclecia, Miodowa i Winiary)⁴².

W podsumowaniu należy stwierdzić, że Płock prezentuje się jako znaczące w kraju miasto o wspólnie historii i zabytkach oraz liczący się ponadregionalny ośrodek naukowy i kulturowy. Równocześnie miasto jest ważnym ośrodkiem przemysłowym, w którym siedziby posiadają m.in.: Zakład Produkcyjny Polskiego Koncernu Naftowego Orlen SA (produkty rafineryjne i petrochemiczne), Basell Orlen Polyolefins (polipropylon, polietylen i inne materiały poliolefinowe), PERN „Przyjaźń” SA (przesyłanie rurociągami ropy naftowej oraz magazynowanie i przesyłanie produktów naftowych), CNH Polska (maszyny rolnicze), Budmat – Materiały Budowlane (pokrycia dachowe), Levi Strauss Poland (odzież), Bildau & Bussman (stolarka otworowa), Dr. Oetker Dekor (dekoracje z czekolady i opłatka, polewy, lukry, sosy do lodów i deserów), Mostostal Płock (konstrukcje stalowe), Centromost – Stocznia Rzeczna).

Płock odgrywa istotną rolę w obszarze turystyki i rekreacji z uwagi na położenie miasta nad Wisłą (a w zasadzie nad zalewem Włocławskim) oraz usytuowanie przy drodze nr 62, która na ok. 50-kilometrowym odcinku Płock-Włocławek (wzdłuż Wisły i zachodniej granicy Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego z 60 jeziorami) uważana jest za najpiękniejszą drogę w „środkowej” Polsce.

Obecnie miasto należy do następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych: Związek Miast Polskich (od 1995 r.), Związek Miast Nadwiślańskich (od 1997 r.), Związek Gmin Regionu Płockiego (od 1993 r.), Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego (od 1996 r.), Płocka Lokalna Organizacja Turystyczna (od 2009 r.).

984.).

⁴¹ Ustawa z 31 stycznia 2018 r. o nowelizacji Kodeksu wyborczego (Dz. U. 2018, nr 95, poz. 4).

⁴² Uchwała Nr 475/XXVIII/2012 RMP z 30 października 2012 r. w sprawie podziału miasta Płocka na okręgi wyborcze.

Aktualnie Płock utrzymuje liczne kontakty zagraniczne, współpracuje z 14 miastami bliźniaczymi i od 2004 r. jest siedzibą Międzynarodowego Centrum Szkoleniowego dla Władz Lokalnych (CIFAL), które jest agendą badawczo-szkoleniową ONZ w Europie Środkowo-Wschodniej. Płock od 2004 r. przystąpił do Europejskiego Systemu Zarządzania Środowiskiem (EMAS), natomiast od 2008 r. jest

członkiem Europejskiego Szlaku Gotyku Ceglanego. Za propagowanie idei europejskiej i aktywną współpracę z miastami partnerskimi miasto otrzymało Dyplom Europejski (w 2004 r.), Flagę Honorową (w 2005 r.) i Plakietę Honorową Rady Europy (w 2009 r.)⁴³.

⁴³ MZS nr 25. Rok 2017, Płock 2018, s. 17–19.

Bibliografia

- J. Chojnacki, *Płock 1973 w liczbach*, Płock 1974.
Dziesięć wieków Płocka, J. Chojnacki (red.), Płock 1966.
Dzieje Płocka, Płock 1973, A. Gieysztor, (red.), 1978.
Płock wczesnośredniowieczny, A. Gołębniak (red.), Warszawa 2011.
M.M. Grzybowski, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, t. I, cz. 1 i 2, Płock 2008.
Dzieje Płocka, t. 1, *Historia miasta do 1793 r.*, M. Kallas (red.), Płock 2000.
T. Kołodziejak, *Płock 1981 w liczbach*, Płock 1982.
Lokalna aktywność w Polsce w latach 1990–2015, A. Kąsy (red.), Płock 2016.
T. Kordala, *Z dziejów badań archeologicznych na Mazowszu Płockim*, Płock 2000.
Dzieje Płocka. Historia miasta w latach 1793–1945, t. 2, M. Krajewski (red.), Płock 2006.
Diecezja Płocka. Struktura personalno-administracyjna (stan na dzień 1 X 1977 r.), W. Lis (red.), Płock 1979.
P. Niestuchowski, M. Kąsy, K. Sierand, *Miejski Zeszyt Statystyczny*, Rok 2017, nr 25, Płock 2018.
A.J. Nowowiejski, *Monografia historyczna. Płock*, Płock 1917, 1930.
A.J. Papierowski, J. Stefański, *Płock od A do Z w tysiącletnich dziejach*, maszynopis, Płock 2014.
E. Serafimowicz, W. Serafimowicz, *Osiedla płockie*, maszynopis Płock 2015.
W. Serafimowicz, B. Trębała, *Z dziejów budownictwa w Płocku*, Płock 2008 (od 2017 r. dostępna w internecie na stronie <http://www.tnp.org.pl/publikacjetnp>).
Z. Sokołowski, M. Sołtysiak, *Płock. Urbanistyka i architektura*, Warszawa 1975.
Urząd Miasta Płocka, „Miejski Zeszyt Statystyczny”, Rok 1993 (Okres 1990-1993), nr 1.

DIVISION OF PŁOCK INTO FIELD AND ORGANIZATIONAL OF THE THIRD REPUBLIC OF POLAND

Summary

The division of Płock into field-organisational has functioned on the basis of: seventeen Roman-Catholic parishes, sixteen geodetic districts, twelve areas managed by housing co-operatives, twenty-one housing estates. Currently, with regard to the City Council Resolution in relation to 'Sustainable Development Strategy of Płock until 2030', there is a need to reconsider the division of Płock into units such as housing estates (little homelands for the residents) due to the fact that precise boundaries of housing estates and uninhabited areas (industrial areas, safety zones and floodplain) are crucial in order to allow optimum management of the city.